

Magyar Országos Baseball és Softball Szövetség

S P O R T E G É S Z S É G Ü G Y I

S Z A B Á L Y Z A T

Az Országos Sportegészségügyi Intézet szakmai ajánlása alapján készült:

Budapest, 2017. február 28.

Jóváhagyta: MOBSSZ Elnöksége 2017. február 28.-i határozatával.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
1. Általános sportegészségügyi vonatkozású szabályok	4
A sportolók és a sportszakemberek sportorvosi vizsgálata	4
A sportorvos feladatai	5
A keretorvos feladatai	5
2. Alkalmassági és időszakos sportorvosi vizsgálatok	6
Alkalmassági vizsgálat (versenyzés megkezdése előtt):.....	6
Az időszakos sportorvosi vizsgálat („versenyezhet” minősítésért):.....	7
A sportorvosi engedély sportágtól független kötelező tartalmi elemei:	7
3. Kötelező orvosi vizsgálatok és sportegészségügyi tesztek	8
4. A biztonságos játéokra vonatkozó alapvető feltételek	11
5. Alapvető egészségügyi felszerelések, illetve egészségügy személyzet meghatározása ..	11
6. Gyakoribb sérülések	11
7. Elsősegély nyújtási információk	11
8. A versenyzők sportegészségügyi / egészségügyi kórtörténet nyilvántartásának követelményei	12
9. Sportbiztosításra vonatkozó előírások	12

BEVEZETÉS

A sportról szóló 2004. évi I. törvény 2017. január 1-étől kezdődően a szakszövetségek részére előírja, hogy sportegészségügyi szabályzatot kötelesek alkotni a sportág rendeltetésszerű működése érdekében.

Jelen szabályzat ezen kötelezettségnek kíván megfelelni oly módon, hogy figyelembe veszi a sportorvoslás szabályairól és a sportegészségügyi hálózatról szóló 215/2004. (VII. 13.) Korm. rendelet vonatkozó paragrafusait is.

A sportegészségügyi vizsgálatok és hatósági engedélyezés során az Országos Sportegészségügyi Intézet szakmai útmutatója a mérvadó.

1. ÁLTALÁNOS SPORTEGÉSZSÉGÜGYI VONATKOZÁSÚ SZABÁLYOK

A SPORTOLÓK ÉS A SPORTSZAKEMBEREK SPORTORVOSI VIZSGÁLATA

Versenyszerűen sportoló az a természetes személy, aki a sportszövetség által kiírt, szervezett vagy engedélyezett versenyeken, vagy versenyrendszerben vesz részt. A versenyző vagy amatőr, vagy hivatásos sportoló. Hivatásos sportoló az a versenyző, aki jövedelemszerzési céllal foglalkozásszerűen folytat sporttevékenységet. Minden más versenyző amatőr sportolónak minősül.

A versenyző a rendszeres edzések megkezdése, valamint a sportorvosi engedély érvényességi idejének lejártá előtt sportorvosi vizsgálaton köteles részt venni. Versenyezni csak érvényes sportorvosi engedéllyel lehet.

A sportorvosi vizsgálatot az Országos Sportegészségügyi Hálózat területileg illetékes sportorvosai végzik az OSEI szakmai irányelvei alapján.

A sportorvosi vizsgálatokat - lehetőség szerint mindig azonos sportorvosi rendelőben - a sportszervezet székhelye, a versenyző lakóhelye, munkahelye vagy az iskola székhelye szerint illetékes sportorvosok végzik.

A sportorvosi vizsgálatot végző orvosnak sportorvosi szakképesítéssel kell rendelkeznie és az OSEI-vel jogviszonyban kell állnia. Ellenkező esetben a sportorvosi engedély érvényességét igazoló bélyegző használatára nem jogosult, az általa lepecsételt engedély nem használható versenyzésre.

A nemzeti válogatott keretek tagjai esetében a sportorvosi vizsgálatokat az OSEI központi telephelyén tevékenységet végző sportegészségügyi szakrendelésének sportorvosai végzik.

A nemzeti válogatott keretek keretorvosai olyan sportorvosok, akik az OSEI főigazgató főorvosának kijelölése alapján - az OSEI szakmai irányelvei szerint - látják el feladatukat.

A sportorvosi vizsgálat eredményét a sportszövetség által külön e célra készített nyomtatványon (sportorvosi engedély), illetve a sportorvosi engedélyek online nyilvántartó rendszerében (OSEI-OSH-VKESZ Regiszterben, azaz a Sportolói Regiszterben) kell nyilvántartani.

A sportszövetség a szabályzatában meghatározottak szerint lehetővé teheti, hogy az általa, illetve a közreműködésével kiírt vagy szervezett versenyen az amatőr- és a szabadidő-sportoló egy versenyre (mérkőzésre) szóló versenyzési engedéllyel (rajtengedély) részt vegyen, ebben az esetben sportorvosi versenyzési engedély nem szükséges. Rajtengedélyt az iskolaorvos, a házi orvos és a házi gyermekorvos adhat.

Az a sportszakember, aki feladata ellátása során fokozott fizikai erőfeszítést végez, köteles évente sportorvosi vizsgálaton részt venni.

A sportszövetség szabályzatban határozza meg azokat a sportszakmai tevékenységeket, amelyek ellátása esetén a sportszakemberek részére a sportorvosi vizsgálaton való részvétel kötelező.

A SPORTORVOS FELADATAI

A sportorvos a sportegészségügyi ellátás keretében:

Az egyes sportágakban - az OSEI szakmai irányelvei alapján - elvégzi a versenyző és a sportszakember sportorvosi vizsgálatát.

Szakmailag indokolt esetben kiegészítő vizsgálatokat végez a versenyző megbetegedésének és sérülésének megelőzése, továbbá kezelése és rehabilitációja érdekében.

Tudományos vizsgálatokat és kutatásokat végezhet a fizikai aktivitás emberi szervezetre gyakorolt hatásával, valamint annak hiányával kapcsolatban, a túlterhelésből adódó szövődmények, illetve sérülések elkerülése érdekében; illetve ezen vizsgálatok eredményeit alkalmazza a versenyzők ellátása során.

Rendelésén ellátja a sportrendezvényeken és szabadidősport eseményeken bekövetkezett sérüléseket és egyéb orvosi beavatkozást igénylő panaszokat.

A versenyző lehető legjobb teljesítménye elérése érdekében tájékozódik a tudományosan megalapozott és bizonyítékokon alapuló megengedett teljesítményfokozó módszerekről, és tanácsot ad azok gyakorlati alkalmazására vonatkozóan; továbbá közreműködik az edzéstervek kidolgozásában.

A doppingellenes tevékenység keretében megelőző, felvilágosító, nevelő, ellenőrző munkát folytat.

Szaktanácsadást végez az egészséges életmód, a táplálkozás és a megfelelő testsúly kialakítása, valamint az emberi szervezet fizikai aktivitásának növelése vonatkozásában.

A KERETORVOS FELADATAI

A keretorvos a sportegészségügyi ellátás keretében:

A nemzeti válogatott keretek orvosai az OSEI főigazgató főorvosának kijelölése alapján - az OSEI szakmai irányelvei szerint - látják el feladatukat.

2. ALKALMASSÁGI ÉS IDŐSZAKOS SPORTORVOSI VIZSGÁLATOK

A rendszeres edzések megkezdésének a feltétele az „alkalmas” minősítés. Az „alkalmas” minősítés versenyzésre önmagában nem jogosít, ahhoz a sportszövetség szabályzataiban foglalt további feltételek teljesítése is szükséges. „Alkalmas” minősítés csak a küzdősportokban van, melyet sportáganként különböző kivárási idő követ, versenyzési engedély csak ezután adható. A kivárási idő célja, hogy a sportoló elsajátítsa azokat a technikákat, amelyek alkalmasak arra, hogy a lehetséges sérüléseket minimalizálja.

ALKALMASSÁGI VIZSGÁLAT (VERSENYZÉS MEGKEZDÉSE ELŐTT):

- A sportorvosi kérdőív kitöltése, anamnézis felvétele
- Fizikális vizsgálat, testtömeg és testmagasság, vérnyomás és pulzusmérés
- További szakvizsgálatok: 12 elvezetési EKG
vizelet általános és üledék
ortopédia,
szemészet (sportágtól függően),
fül-orr-gégészet (sportágtól függően),
neurológia (sportágtól függően).

Amennyiben az elvégzett vizsgálatok alapján további vizsgálat szükséges (labor, CT, MR, stb.) ezek elvégzendők a végső döntés meghozatala előtt. Kardiológiai elváltozás esetében a versenyzési engedély megadása szempontjából a 36. Bethesda Konferencia ajánlásai mérvadóak.

Versenyezni csak „versenyezhet” minősítés esetén lehet.

A versenyzéshez szükséges sportorvosi engedély érvényességi ideje 18 éven aluli és 65 éven felüli versenyző esetén 6 hónapnál, 18 éven felüli versenyző esetén 1 évnél hosszabb nem lehet. Az életkor elbírálásánál a sportorvosi vizsgálat időpontját kell figyelembe venni.

A vizsgálatot végző sportorvos a sportorvosi engedély érvényességét rövidebb időben is megállapíthatja, ha a versenyző egészségi állapota vagy várható nagyobb terheléssel járó fokozott igénybevétele ezt indokolja.

AZ IDŐSZAKOS SPORTORVOSI VIZSGÁLAT („VERSENYEZHET” MINŐSÍTÉSÉRT):

- anamnézis (sportorvosi kérdőív kitöltése, az előző vizsgálat óta történt változások egyeztetése)
- fizikális vizsgálat, vérnyomás és pulzus mérés
- testtömeg és testmagasság mérés
- 12 elvezetéses EKG
- vizelet vizsgálat
- vízus és látásélesség vizsgálat (kóros eredménynél szemészeti szakvizsgálat)
- szakvizsgálatok (sportágtól és életkortól függően)

Az alkalmassági, valamint az időszakos sportorvosi vizsgálat eredménye a **versenyző könyvében**, valamint a vizsgálatot végző sportorvos által az OSEI-OSH-VKESZ Regiszterben, azaz a **Sportolói Regiszterben rögzítendő**.

A SPORTORVOSI ENGEDÉLY SPORTÁGTÓL FÜGGETLEN KÖTELEZŐ TARTALMI ELEMEI:

1. A versenyző

- a) neve:
- b) TAJ száma:
- c) születési helye és ideje:
- d) anyja neve:
- e) lakcíme:
- f) fényképe:
- g) sportág:
- h) sportolói jogállása (amatőr, hivatásos):

2. A sportorvosi vizsgálat

- a) elvégzésének időpontja:
- b) eredménye:

alkalmas versenyezhet nem alkalmas nem versenyezhet

3. A sportorvosi engedély érvényességi időtartama:

A sportorvosi engedély egyéb egészségügyi adatot nem tartalmazhat.

Ha a versenyző a területi, illetve a megyei sportorvos sportorvosi vizsgálatának eredményével nem ért egyet, akkor 8 napon belül az OSH igazgatójától kérheti az alkalmasság másodfokon történő orvosi elbírálását. Amennyiben a versenyző a másodfokon hozott döntéssel sem ért egyet, az egészségügyi alkalmasság megállapítása iránt 15 napon belül az OSEI főigazgató főorvosához fordulhat.

3. KÖTELEZŐ ORVOSI VIZSGÁLATOK ÉS SPORTEGÉSZSÉGÜGYI TESZTEK

A sportpolitikáért felelős miniszter minden év február 28-áig a tárgyévre vonatkozó támogatási szerződést köt az OSEI-vel - a sportpolitikáért felelős miniszter, a Magyar Olimpiai Bizottság, a Magyar Paralimpiai Bizottság, valamint a Nemzeti Versenysport Szövetség által meghatározott - **kiemelkedő sportteljesítményt nyújtó versenyzők speciális sportegészségügyi ellátása** érdekében. A versenyzők meghatározásában a sportági szövetségek ajánlása a mérvadó.

A támogatási szerződésben foglaltak szerint az OSEI a következő ellátásokat biztosítja, feladatokat látja el:

- a) több szakkonzíliumból álló emelt szintű alkalmassági vizsgálat;
- b) terhelhetőséget megállapító élettani vizsgálat;
- c) táplálkozási szaktanácsadás;
- d) sportpszichológiai vizsgálat;
- e) a nemzeti válogatottak keretorvosi hálózata szakmai tevékenységének összehangolása és működtetése;
- f) edzőtáborok és az olimpiai központok sportorvosi ellátásának működtetése;
- g) a sportolók és sportszakemberek számára elsősegélynyújtó tanfolyamot szervez.

Az OSEI térítésmentes szolgáltatásokat nyújt a sportági szövetségek által meghatározott kiemelt élsportolóknak, válogatott kerettagoknak, utánpótlás válogatott sportolóknak a Magyar Olimpiai Bizottság, a Magyar Paralimpiai Bizottság és a Nemzeti Versenyzési Szövetség jóváhagyása alapján, a sportért felelős miniszter támogatásával.

A kijelölt keret számára igénybe vehető klinikai szűrővizsgálatok, terheléses vizsgálatok, pályavizsgálatok és biomechanikai vizsgálatok, valamint a további támogatott rehabilitációs kezelések lehetőségei az OSEI-ben a következők:

Az emelt szintű klinikai szűrővizsgálati csomag tartalma:

- belgyógyászat: kórelőzmény felvétele, sportegészségügyi kérdőív kitöltése, fizikális státusz felvétele, testösszetétel meghatározás
- komplex laboratóriumi vizsgálat
- kardiológia: kardiológiai szakvizsgálat, 12 elvezetéses EKG, terheléses EKG, kardiológiai UH vizsgálat
- szemészeti szakvizsgálat
- fül-orr-gégészeti szakvizsgálat
- ortopédiai szakvizsgálat
- pszichológiai szűrővizsgálat
- fogászati szűrővizsgálat
- kérdőíves felmérés: táplálkozási szokásokat felmérő elektronikus kérdőív kitöltése, emésztőszervi tüneteket felmérő kérdőív kitöltése, táplálék-kiegészítők fogyasztását felmérő kérdőív kitöltése, allergiás tüneteket felmérő kérdőív kitöltése
- személyre szóló dietetikai tanácsadás
- kiértékelés, személyes konzultáció

A teljesítmény-élettani szűrővizsgálat tartalma (egyén és sportág specifikus):

- antropometria vizsgálat
- szív-keringés és vegetatív idegrendszer vizsgálat
- anyagcsere diagnosztika
- nyugalmi és/vagy terheléses oxigén szaturáció mérése fotometriás eljárással
- támasztórendszer diagnosztika vizsgálata, gerinchiagnosztika
- idegrendszer vizsgálata, nyugalmi és terheléses reakció idő mérése
- terheléses ergometria vagy spiroergometria, spirometria – légző rendszeri vizsgálat
- digitális jegyzőkönyv készítése, konzultációval és tanácsadással egybekötött értékelés

Teljesítmény-diagnosztikai helyszíni pályavizsgálat:

- antropometria vizsgálat
- szív-keringés és vegetatív idegrendszer vizsgálat
- anyagcsere diagnosztika
- nyugalmi és/vagy terheléses oxigén szaturáció mérése fotometriás eljárással
- támasztórendszer diagnosztika vizsgálata, gerinchiagnosztika
- idegrendszer vizsgálata, nyugalmi és terheléses reakció idő mérése
- terheléses ergometria vagy spiroergometria, spirometria – légző rendszeri vizsgálat
- digitális jegyzőkönyv készítése, konzultációval és tanácsadással egybekötött értékelés
- sportpszichológiai vizsgálat és kiértékelés
- sportág specifikus terhelés-élettani pályateszt
- web adatmenedzselés

Biomechanikai vizsgálatok:

- sportágspecifikus reakcióidő mérése
- sportágspecifikus teszt végzése
- mozgáselemzés végzése
- abszolút, relatív és robbanékony erő mérése

Sportolók sérüléseinek és rehabilitációjának támogatott kezelési lehetőségei:

- Lökéshullám-kezelés
- Fitvibe vibrációs tréner
- Testösszetétel meghatározás, kontroll
- Fizikai terheléstervezéshez labordiagnosztikai szűrővizsgálati csomag

Az esetmenedzselte ellátást az Olimpiai Rendelőben szervezik és végzik a válogatott keret számára, melyhez időpontegyeztetés szükséges. (Bejelentkezésre 7:30 és 15:00 óra között a 488-61-22 telefonszámon, vagy az olimpia@osei.hu e-mail címen van lehetőség.)

Azok a versenyzők, akik nem részesülnek kiemelt szintű ellátásban, önköltséges, vagy egyéb támogató (szövetség, klub vagy szponzor) által finanszírozott formában vehetik igénybe az OSEI szolgáltatásait.

Az OSEI Call Center koordinációs tevékenységének segítségével, a MOB, az MPB, valamint a NVSZ által meghatározott **kiemelt élsportolói keret részére soron kívüli, emelt szintű egészségügyi ellátásokat** biztosít, országos lefedettséggel, 11 meghatározott egészségügyi intézmény együttműködésével.

A szolgáltatást a **06-80-566-366-as ingyenesen hívható telefonszámon lehet igényelni 0-24 órában**. Az igénybejelentés során az OSEI egészségügyi diszpécser megállapítja a sportoló jogosultságát, majd az ellátási igényének és a sportoló területi elhelyezkedésének megfelelő szolgáltatónál leszervezi a szükséges vizsgálatok, kezelést. A koordináció állapotáról folyamatosan értesíti a sportolót.

Az OSEI a kiemelkedő teljesítményt nyújtó sportszakemberek, a sportirányításban részt vállaló munkatársak, valamint a senior sportolók és az Olimpiai Bajnokok Klubjának tagjai részére emelt szintű klinikai szűrővizsgálatokat is végez.

4. A BIZTONSÁGOS JÁTÉKRA VONATKOZÓ ALAPVETŐ FELTÉTELEK

A sportrendezvényen a szervező a sportág jellegének megfelelő sportegészségügyi ellátást köteles biztosítani.

A sportrendezvényen és a szabadidősport eseményen a szervező a rendeletben foglaltak szerint köteles sürgősségi egészségügyi ellátásról gondoskodni.

5. ALAPVETŐ EGÉSZSÉGÜGYI FELSZERELÉSEK, ILLETVE EGÉSZSÉGÜGY SZEMÉLYZET MEGHATÁROZÁSA

A sportszervezet keretében sporttevékenységet folytató versenyző számára a sportszervezet köteles biztosítani a sportág jellege szerinti biztonságos sporttevékenység folytatásához szükséges feltételeket.

6. GYAKORIBB SÉRÜLÉSEK

(kidolgozása folyamatban)

7. ELSŐSEGÉLY NYÚJTÁSI INFORMÁCIÓK

Az OSEI a sportági szövetségek sportolói és sportszakemberei számára rendszeres elsősegélynyújtó tanfolyamot szervez, mely előzetes jelentkezéssel térítésmentesen igénybe vehető.

8. A VERSENYZŐK SPORTEGÉSZSÉGÜGYI / EGÉSZSÉGÜGYI KÓRTÖRTÉNET NYILVÁNTARTÁSÁNAK KÖVETELMÉNYEI

(kidolgozása folyamatban)

9. SPORTBIZTOSÍTÁSRA VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

A sportszövetség szabályzatban határozza meg, hogy mennyiben, illetve milyen versenyrendszer vagy verseny esetén írja elő a versenyengedély (rajtengedély) megszerzésének előfeltételül a versenyző sporttevékenységével összefüggő biztosítását azzal, hogy a 18. életévét be nem töltött versenyző javára a sporttevékenységével összefüggő biztosítás megkötése kötelező.

A hivatásos sportolónak a munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében kifejtett sporttevékenysége során történt balesete üzemi balesetnek minősül. A munkáltató vagy a megbízó köteles a hivatásos sportoló javára élet- és sportbaleset-biztosítást kötni. A válogatott keretben eltöltött időszak alatti biztosítási jogviszonnal kapcsolatos részletes szabályokat a sportszövetség határozza meg.